

TÜRKÇE

PARAGRAFTA ANLAM 8. SINIF KONU ÖZETİ

PARAGRAFTA (PARÇADA) ANLAM

Paragraf: Bir düşüncüyü, bir duyguyu, bir isteği, bir olayı anlatım tekniklerinden ve düşüncüyü geliştirme yollarından yararlanarak anlatan yazı türüdür. Kelimeler, cümleleri, cümleler paragrafları paragraflar da yazıları oluşturur. Paragraf kendi içinde bir bütünlük oluşturur. Paragraf sorularını çözerken dikkat edilmesi gereken bazı önemli hususlar vardır, şimdi onlara bir göz atalım.

PARAGRAF SORULARINDA NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?

- Önce soruyu okumalıyız, soru kökünde bizden neyi bulmamızı istiyorsa onu aramalıyız, yani ne aradığımızı bilmezsek, aradığımız şey asla doğru olmaz, soruyu okumadan metni okumak sadece zaman kaybıdır, soruda ana düşünce mi isteniyor, başlık mı soruluyor, çıkarılamaz yargı mı soruluyor, bu soru dâhilinde metin okunmalıdır.
- Yazıyı asla 'bana göre' şeklinde değerlendirmeyin, soruya yazarın bakış açısından bakmalıyız, bana göre saçma, düşüncesi bizi doğruya götürmez.
- Metin içinde anlamını bilmediğimiz, günlük hayatta kullanmadığımız kelime ve kelime gruplarıyla karşılaşabiliriz, bunun olmaması için de 'söz ve söz öbeklerinde anlam, cümlede anlam' konularının iyi anlaşılması gerekir, bu ilk iki konu iyi öğrenilmediyse, paragrafta her zaman zorlanırsınız, unutmayın ki bir konu alanı öğrenilmeden diğerine geçilmez.
- Ve son olarak okuma hızımız yüksek olmalı, kısa zamanda hızlı ve doğru okumalıyız, bu da 'okuma alışkanlığının' edinilmiş olmasıyla ilgilidir, bunun için de bol bol kitap okuyoruz.
- Şimdi bilinmesi gereken temel bilgilere bakalım.

PARAGRAFİN ANLAM YÖNÜ

1)Paragrafta Konu: Üzerinde durulan, hakkında söz söylenen metnin tamamında ele alınan her türlü kavrama 'konu, içerik, muhteva, tema' denir. Parçada konuyu bulurken şunlara dikkat etmeliyiz:

- Tekrar edilen kelimelere dikkat edilmeli.
- İlk cümleler daha önemlidir, genellikle ilk cümlede konu geçer.
- Metnin tamamını ilgilendirir, fakat genellemeye de gidilmemelidir.
- Genellikle kelime ya da kelime gruplarından oluşur, örneğin, vatan ve vatan sevgisi gibi.
- Yazar neyin üzerinde durdu, ne hakkında söz söyledi soruları sorulmalıdır.

Örnek: Hoşgörü, sanırım bugünlerde ihtiyaç duyduğumuz yegâne kavramlardan biri. Birbirimize karşı bu duygumuzu yitirmiş durumdayız, birbirimize karşı sabırlı ve anlayışlı olamıyoruz. Birbirimizin düşüncelerine, yaşam şekillerine giyim tarzlarına saldırgan bir tavrımız var, bence böyle olmalı, böyle giyinilmeli, tarzında çok sert ve manasız ve de hoşgörüsüz bir yaklaşımla hiçbir şey elde edemeyiz. Hoşgörülü olduğumuzda toplumda kaos yaşanmaz, cinayetler işlenmez, asık suratlı insan kitlesi var olmaz, yani hoşgörünün hayatımıza kattığı birden fazla yararları var, bunlardan sadece birkaçı. En önemlisi huzurlu oluruz, her alanda daha çabuk kalkınabiliriz.

Arkadaşlar, bu metnin tamamında neyin üzerinde duruldu, neyin hakkında metni tamamlayıcı şekilde duruldu? Hoşgörü ve önemi şeklinde yanıt vermemiz mümkündür, çünkü tamamında hoşgörünün ne olduğu ve ne gibi önemi olduğu hakkında duruldu.

2) PARAGRAFTA ANA DÜŞÜNCE: Yazarın metni ele alırken mutlaka bir amacı vardır, işte metin boyunca verilmek istenen, üzerinde durulan temel fikre, mesaja 'ana düşünce' denir. Yazar bu metni neden yazdı, vermek istediği temel mesaj, düşünce nedir' gibi soruların cevabı ana düşüncedir. Ana düşünce, 'bu parçadan çıkarılabilecek en genel yargı nedir' sorusunun cevabını oluşturur. Ana düşüncenin bazı özellikleri şunlardır:

- Ana düşünce yargı bildirir.
- Ana düşünce herkesin vardığı ortak sonuçtur.
- Tüm metni kapsayacak şekilde ele alınır.

Ana düşünceyi bulmak için şu yollar izlenebilir:

- Önce konu bulunmalı.
- Yazarın amacı tespit edilmeli.
- Parça içinde bağlayıcı 'sonuç olarak, kısacası, oysa, aslında özetle gibi ifadeler ip ucu görevindedir.
- Ana düşünce metnin başında, ortasında sonunda verilebilir, ama genellikle son bölüm daha dikkatli okunmalı.

Örnek: Vatan sevgisi biz Türklerde çok önemli bir yere sahiptir. Vatan demek hayat demektir, nefes demektir bizim için. Onun uğruna canımızı hiç düşünmeden verebiliriz. Atatürk'ün "Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla sulanmadıkça terk olunamaz" sözü de uğruna canımızı, kanımızı verebileceğimizi açıkça göstermektedir. Bu topraklar, asil Türk milletinin temiz kanıyla sulanmıştır, bin türlü zahmet ve emek çekilmiştir. Sonuç olarak vatan toprağı kutsaldır, vatan değerlidir ve bizler bu kutsal değere ilelebet sahip çıkacağız, gerekirse biz de uğruna canımızı bir saniye düşünmeden vereceğiz. Sonuç olarak ifadesinden itibaren ana düşünce şeklinde değerlendirebiliriz. Metnin yazılmasındaki amaç nedir, sorusunu düşünerek ve metnin tamamını içerecek, hepimiz için ortak olacak kesin bir yargı içermeli ki ana düşünce olabilsin. Buna göre ana düşünce: Vatan toprağı uğruna canımız verecek kadar kutsaldır, şeklinde ele alabiliriz.

3)Paragrafta Yardımcı Düşünce: Ana düşüncenin daha iyi anlaşılmasını sağlayan, ana düşünceyi belirgin hale getiren düşüncelere 'yardımcı düşünce' denir. Yardımcı düşünce birde fazladır ve genellikle 'olumsuz' tabanlı sorulardır. 'Çıkarılamaz, ulaşılamaz, varılamaz söylenemez' gibi sorular yardımcı düşünce sorularıdır. Metin içinde geçmeyen şeyler yardımcı düşünce sorularının cevabını oluşturur.

Örnek: Yaklaşık bir asırlık Cumhuriyet tarihimizde belki de yüzlerce kez eğitim sistemi değişikliği yapmamıza rağmen bir türlü çocuklarımıza gerektiği gibi yabancı dil eğitimi veremiyoruz. Yabancı dil eğitimi ile ilgili yapılan değişiklikler genelde eğitim programlarının yöntem teknik ve içerikleriyle ilgili. "Ders saatini artıralım mı, azaltalım mı? , yabancı dil eğitimine hangi sınıf seviyesinden başlayalım?, Gramer bilgisini az mı yoksa daha mı yoğun vermeliyiz?" gibi. Klasik bir söz vardır: "Aynı şeyleri yapıyorsan; aynı sonuçları elde edersin." Yıllardan beri aynı yöntemlerle aynı sonuçları elde etmeye devam ediyoruz. Karmaşık eğitim sistemlerinden kafayı kaldırıp da etrafımıza bir göz atsak belki de yabancı dil eğitimi adına yeni yöntem ve teknikler elde edebiliriz.

Bu metinden eğitim sistemimizde birden çok değişiklik yapıldığı, değişikliğe rağmen yeterli seviyede olmadığımız, yöntem ve teknik ne olmalı, ders saati ne kadar olmalı, gibi yargılara metin içinde ulaşabiliriz, çünkü metin içinde bunlara değinildi. Ama bir dil öğrenmek ve öğretmek toplumların kalkınması için gereklidir gibi bir yargı yukarıda geçmediğinden bu yargıya ulaşamaz.

4)Paragrafta Başlık: Her metnin mutlaka bir başlığı bulunur, başlık metin hakkında bilgi verir. İlgi çekici başlıklar metni okumamızı sağlar ve konu hakkında da genel bir bilgi ve fikir verir. Metni kapsayıcı, doyurucu, ilgi çekici bir ya da birkaç sözcük başlık olarak seçilebilir.